

*За този наръчник допринесоха над 400 изследователи и здравни специалисти от над 30 държави.

Задаване на нови норми

Клиничната практика е сложна – трябва да очакваме да възникват етични дилеми.

ЕТИЧНИТЕ НОРМИ ПРИСЪСТВАТ ЛИ В ПРАКТИКАТА НА МОЕТО РАБОТНО МЯСТО?

Етичните дилеми не са ограничени до даден момент и може да не се вписват точно в етичните разпоредби. Политиките и практиките следва да са съобразени с това.

В хода на клиничния контакт настъпват промени, което изисква постоянна бдителност и внимание към възникващите етични предизвикателства. Когато имаме готовност за тях, по-лесно забелязваме, ако нещата вземат неочакван обрат. Всяка възникнала дилема вероятно е многопластова и изисква сътрудничество за намиране на най-доброто решение.

Клиничните специалисти се насърчават да говорят открито при сблъсък с етични предизвикателства и да търсят подкрепа от колегите си в глобалната клинична общност. Трябва да очакваме да се сигнализира за промени и предизвикателства в рамките на клиничния контакт и активно да подкрепяме намирането на решения.

Надеждните етични процеси трябва да имат както регулаторен, така и поддържащ компонент. Отговорността за сложните условия следва да включва:

- Редовен клиничен и колегиален надзор;
- Процес за сигнализиране и споделяне на предизвикателства и намерени решения (за повишаване на отговорността и насърчаване на култура на учене).



ЗА КОНТАКТ С АВТОРИТЕ

ИМЕЙЛ: ethicalglobalresearch@ed.ac.uk

Dr. Clara Calia, Prof Liz Grant, Prof Corinne Reid, The University of Edinburgh, Великобритания
Dr. Cristobal Guerra, Universidad Santo Tomás, Чили

www.ethical-global-research.ed.ac.uk

Подпомагане на етичните решения в сложна клинична обстановка

Етичните решения:

- целят да повишат сигурността и благосъстоянието на клиентите ни;
- целят сигурност и благосъстояние на клиничните специалисти;
- са съобразени с контекста;
- целят да насърчат социално равенство и проспериращи, устойчиви общности;
- се срещат на много места;
- са основани на споделени общочовешки и общностни ценности;
- целят да обхванат целия клиничен път, включително остатъчните ефекти;
- спазват основните принципи и съответната нормативна уредба;
- са възможни чрез сътрудничество, рефлексивна практика и отвореност към иновации;
- отчитат влиянието на властовите разлики върху клиничните програми, процеси и отчитане;
- са залегнали в институционалните процеси и получават постоянна подкрепа;
- може да изискват от нас (и от нашите клиенти и партньори в сферата на услугите) да предприемем и допълнителни действия.

Вземането на етично решение в сложна обстановка не е:

- просто приемане и следване на стандартизиран процес или строга процедура;
- еднократно действие;
- ръководено основно от финансови съображения или политически програми;
- изолирано от нашите клиенти или общности – клиничната намеса не трябва да бъде налагана.



We are grateful for
Wellcome ITPA funding



Етичен клиничен път

Клиничната практика в сложен контекст ни изправя пред специфични предизвикателства. Добрите практики в една обстановка може да не бъдат подходящи за друга и това да доведе до етични дилеми по клиничния път.

В межкултурен контекст влияние върху взаимодействието със здравните услуги и услугите за психично здраве оказват: разбирането на културните потребности, съобразените с културата интервенции и етническото разнообразие на персонала.

Целта на този инструментариум и джобен наръчник е да:

- подпомогнат глобалното движение за етична и етнически уважителна практика сред глобалните здравни партньори; и да
- подобрят достъпа до инструменти в подкрепа на практиката в националните системи на здравеопазване, НПО и частните практики.

Какво би допринесло за трайни етични действия в клиничната практика?

Етиката в клиничната практика касае ежедневните решения и действия във всички аспекти на клиничните услуги и особено при контакта с клиента.

За по-лесно идентифициране и преодоляване на етичните предизвикателства, набелязахме мрежа от взаимно зависими влияния, които обхващат всеки етап от пътя на клиничната практика:

- Положение:** физически, политически, културни и исторически особености на местоположението
 - Партньори:** клиенти, специалисти, колеги, общност, други участници
 - Принципи:** етични и правни норми, които да ръководят практиката
 - Прецеденти:** минали практики – успешни и неуспешни
- Вниманието върху всяка от тези точки може да осветли етичните предизвикателства и да ни помогне да намерим потенциални решения.

Клиничната работа влияе върху живота на хората. Глобалната етична практика е едновременно отговорна, адаптивна и състрадателна.

Етичните предизвикателства невини са очевидни, а намирането на решение – невини лесно. Съвместната работа може да заздравя партньорствата.

Често съществува повече от едно етично решение на един и същ проблем. Понякога се налага да се избере „най-етичният към момента, макар и не идеален вариант“.

Предизвикателствата и решенията съществуват в динамично взаимодействие: нещо може да е подходящо днес, а утре – не. Решенията ни трябва да отчитат, че обстоятелства се променят.

Отвореността към нови идеи може да предизвика иновации в най-неочаквани моменти. Често креативните решения са и етични решения.

ВЪТРЕ: Инфографика
ЗАДНА КОРИЦА: Задаване на нови норми в нашата практика и институции

Етичен клиничен път

Да укрепим начина, по който работим в сложна и нестабилна обстановка, за да гарантираме етични действия и резултати.

Етичните съображения съпътстват всеки етап на клиничния път.

Пътят на клиничната практика в сложни контексти е дълъг и често труден. Етични предизвикателства може да възникнат на всеки етап – от направлението до остатъчния ефект дълго след приключване на клиничния контакт.

КАК ДА ДОПРИНЕСА ЗА ЕТИЧНИТЕ ДЕЙСТВИЯ? КАКЪВ Е МОЯТ ПЛАН?

Този инструмент цели да подкрепи осъзнаването на възможните етични предизвикателства на всеки етап. Забележете, че пътят на клиничната практика не е нито праволинеен, нито предсказуем. Редът на отделните етапи може да е различен. Често се налага да се върнем към предишни етапи.

Четири „П“

Преплетени влияния

Там, където възникват етични предизвикателства и дилеми, може да се намерят и решения.

Тези влияния обхващат всеки етап на клиничните взаимоотношения. За да разберем дилемите и да намерим етични решения, трябва да разглеждаме всяко влияние в няколко измерения.

ПОЛОЖЕНИЕ

Какво от обстановката ще оказва влияние?

ПАРТНЬОРИ

Кой ще ни помогне да се справим най-добре и да получим нужната подкрепа?

ПРИНЦИПИ

Кой светоглед и ценности ще ни ръководят най-добре?

ПРЕЦЕДЕНТИ

Какво трябва да следваме или поставим под въпрос в установените начини на работа?

Култура на клиничната обстановка

Всеки от нас има специфичен светоглед в рамките на институцията/общността, в която се намираме, както и институцията, в която сме обучавани.

Как професионалната култура на тази клинична услуга може да създаде полезни възможности или ненужно напрежение за успешното ѝ предоставяне?

Наблюдение и адаптация

Събраните от нас доказателства ни дават етичен императив да затвърдим или променим формулировката на случая и съответно клиничния ни път.

Показали ли сме готовност за рефлексивна практика, преразглеждане и преформулиране при този клиент? Как да изберем подходящи инструменти?

Задаване на терапевтична среда

Терапевтичната среда е ключова за постигане на силни и положителни клинични резултати. Тя поставя етичната основа за съвместно клинично участие при стрес и уязвимост.

Даваме ли приоритет на климата на доверие и неосъждане в нашата клинична работа?

Край на интервенцията – планиран или не

Положителният подход в края, независимо как се стига до него, може да има значителен принос за постигнатите терапевтични резултати

Как да гарантираме, че приключването на клиничния контакт ще е утвърждаващо и укрепващо преживяване?

Поддържане на връзката с клиента

Очакването на отклонения в тази връзка ни дава възможност да се занимаем с тях открито, когато се проявят.

Развива ли се връзката ни с клиента положително в резултат на предприетата съвместна работа?

Отношения с други заинтересовани страни

Какво ще ни помогне да създадем и поддържаме култура на сътрудничество в ангажимента ни с други страни

Какво ще ни помогне да създадем и поддържаме култура на сътрудничество с важни други страни?

Терапия / Интервенция

Най-силната интервенция отчита потребностите на конкретния клиент в дадения контекст.

Как може културната среда на клиента и клиничния специалист да повлияе върху разбирането за успешна терапевтична интервенция?

Формулиране на случая

От изключително значение е да сме отворени за разказа на клиента, за осигурим изчерпателна, съобразена с контекста и правилно насочена оценка.

По какви начини този процес на оценка може да доведе до неправилно формулиране?

Създаване на терапевтична връзка

За успешната клинична работа е нужно да има уважително партньорство между клиента и клиничния екип.

Как да създадем терапевтична връзка с клиента при наличие на културни различия?

Остатъчни ефекти от интервенцията

Трябва винаги да мислим за дългосрочното въздействие на всеки клиничен контакт – както за клиента, така и за клиничния специалист.

Кои са критичните стъпки за гарантиране на успешно интегриране на клиничните интервенции в живота на клиентите ни?

Ръководни принципи и ценности

Компас на етичните действия

– особено в сложни клинични ситуации.

НЕ НАНАСЯЙТЕ ВРЕДА

Вреда може да последва от клинично (без)действие. Осъзнавайте сериозността и етичните последствия на всеки клиничен избор. Работете активно срещу вредата.

НАСЪРЧАВАЙТЕ ПРОСПЕРИТЕТА

Подпомагайте необходимата и належаща промяна и помогнете на клиентите ни да покажат най-доброто от себе си и да взаимодействат положително със своята среда. Застъпвайте се за значението на психичното здраве и благополучието за здравето на обществото.

СВЪРЖЕТЕ СЕ: ХОРАТА И ПЛАНЕТАТА ПРЕДИ ВСИЧКО

Инвестирайте във връзките – те са сърцевината на клиничната практика. Слушайте внимателно, бъдете надеждни, прозрачни, отговорни и с достойно поведение.

БЪДЕТЕ СЪЗНАТЕЛНИ БЪДЕТЕ СМЕЛИ БЪДЕТЕ ВНИМАТЕЛНИ

Разпознавайте и откликвайте внимателно на етични предизвикателства. Следете за безопасността на клиентите, клиничните специалисти и общността.

ИНВЕСТИРАЙТЕ В УЧЕНЕ

Бъдете информирани и укрепвайте активно междуличностното общуване и осъзнатата практика.

КОНТЕКСТ И СЪСТРАДАНИЕ

Винаги работете по начин, отговарящ на контекста и с неизменна състрадателност

БЪДЕТЕ АНГАЖИРАНИ

Бъдете разсъдливи, отговорни и последователни при етичните предизвикателства.